

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 0 9 1 5 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡

Obča geografija – Izbrane regije

Torek, 2. junij 2009 / 100 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpitna pola vsebuje 31 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

A1 – OBČA

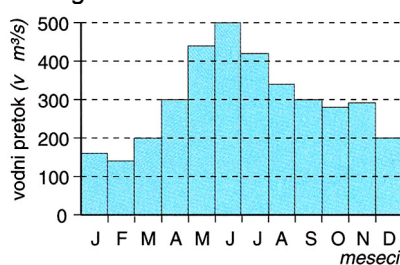
1. V preglednico vpišite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je nepravilna.

Trditev	DA ali NE
Hladni morski tokovi se gibljejo od višjih proti nižjim geografskim širinam.	
Skalna voda je ujeta med dvema neprepustnima plastema kamnin.	
Povodje je omrežje glavne reke s pritoki.	

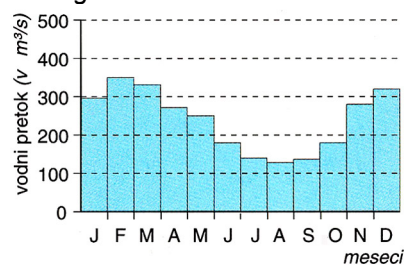
(2 točki)

2. Posameznemu **hidrogramu** pripišite ustrezní tip **enostavnega rečnega režima**.

Hidrogram 1

Hidrogram 2

(Vir: Kunaver, J., in drugi, 1995: *Obča geografija za 1. letnik srednjih šol*, str. 119. DZS. Ljubljana)

(2 točki)

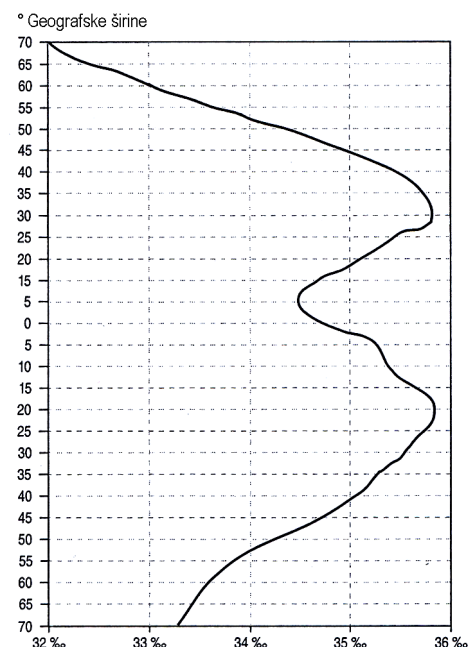
3. **Graf 1** prikazuje razporeditev **slanosti ob 180. poldnevniku**. Opišite dva različna vzroka za visoko slanost v **subtropskih geografskih širinah**.

1 _____

2 _____

(2 točki)

Graf 1

(Vir: Cunder, K., in drugi, 2001: *Obča geografija*, str. 98. Mladinska knjiga. Ljubljana)

4. Na **karti 1** so s kvadratki označena območja s prevladujočimi **hidrografskimi značilnostmi**. V kvadratke vpišite črke **A**, **B** in **C**, pri čemer črke pomenijo naslednje:

- A območje podtalnice,
- B območje skalne vode,
- C območje brez večje količine podzemeljskih voda.

Karta 1

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2006: *Evropa. Delovni zvezek*, str. 54. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

5. Arteška voda je **najmanj izpostavljena onesnaževanju**. Pojasnite en naravnogeografski in en družbenogeografski vzrok za to.

Naravnogeografski vzrok: _____

Družbenogeografski vzrok: _____

(2 točki)

A2 – OBČA

6. Imenujte **proces** širjenja in razvoja mest ter uveljavljanja mestnega načina življenja.

(1 točka)

7. Naštejte **tri razlike** med mestnim in podeželskim naseljem.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

8. **Priloga 1** in **priloga 2 (Prilogi k Izpitni poli 1)** prikazujeta različni podeželski naselji. Za posamezno prilogo napišite **tip podeželskega naselja**.

Priloga 1: _____

Priloga 2: _____

(2 točki)

9. Napišite **značilnost reliefa**, ki je vplivala na razpršeno gradnjo stavb v naselju na **prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 1)**.

(1 točka)

10. Opišite dve **posledici suburbanizacije** podeželskih naselij.

1 _____

2 _____

(2 točki)

11. Opišite dva vzroka za **naraščanje** števila prebivalstva **na obrobju mest v razvitih državah**.

1 _____

2 _____

(2 točki)

B1 – SVET

12. Pred vsako trditvijo obkrožite **DA**, če je trditev pravilna, in **NE**, če je napačna.

- DA NE V subtropskem pasu Afrike prevladuje spuščanje zraka, zato je tam malo padavin.
 DA NE Na prostorsko razporeditev rastlinstva v Afriki vpliva tudi človek.
 DA NE Sredozemsko rastlinstvo porašča celotno sredozemsko obalo Afrike.

(2 točki)

13. Kako imenujemo **tip naravnega rastlinstva**, ki ga prikazuje **priloga 3 (Priloga k izpitni poli 1)**? Opišite **razporeditev padavin prek leta** na območjih, ki jih porašča ta tip rastlinstva.

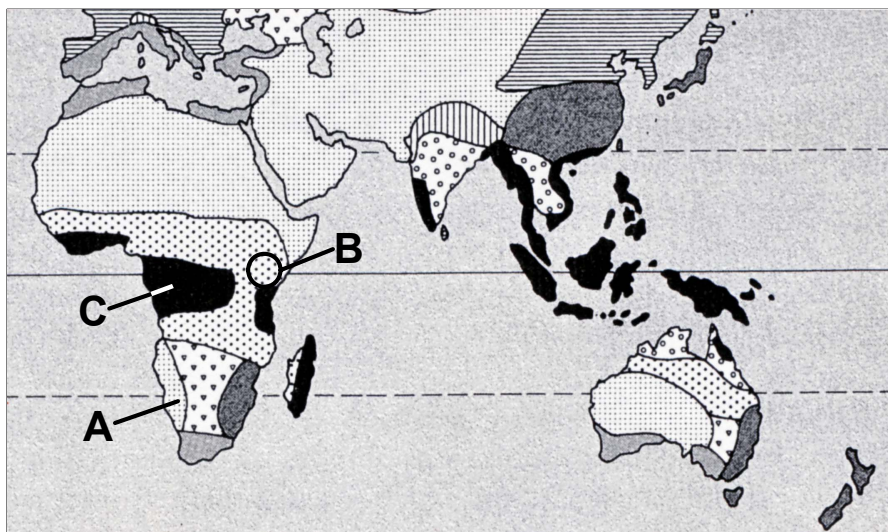
Tip naravnega rastlinstva: _____

Razporeditev padavin: _____

(2 točki)

14. Imenujte prevladujoči **tip podnebja**, ki je na **karti 2** označeno s črko **A**, in navedite **dva vzroka** za tako podnebje.

Karta 2

(Vir: Bunnett, R. B., 1988: *Physical Geography in Diagrams*, str. 245, Longman)

Tip podnebja: _____

Vzroka:

1 _____

2 _____

(3 točke)

15. Zakaj na območju, ki je na **karti 2** označeno s črko **B**, ni enakega tipa rastlinstva kakor na drugih območjih Afrike **ob ekvatorju**?

(1 točka)

16. Vzročno-posledično pojasnite, kako **lega** območja, ki je na **karti 2** označeno s črko **C**, vpliva na **temperature** in **padavinske** značilnosti tega dela Afrike.

Temperature značilnosti: _____

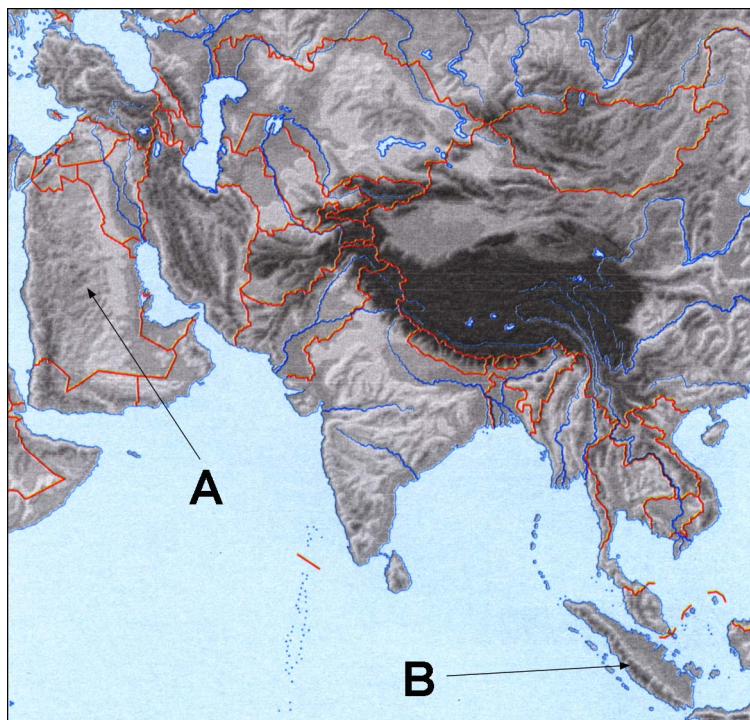
Padavinske značilnosti: _____

(2 točki)

B2 – SVET

17. Na **karti 3** sta s črkama **A** in **B** označeni dve pokrajini. Opišite **različna vzroka** za **majhen delež** obdelovalnih površin na teh območjih.

Karta 3

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Geografija za 2. letnik gimnazije. Delovni zvezek, priloga. Modrijan. Ljubljana)

A _____

B _____

(2 točki)

18. Da bi povečali kmetijsko pridelavo, v Aziji izvajajo program **Zelena revolucija**. Opišite dva **pozitivna** in dva **negativna** učinka tega programa.

Pozitivna učinka:

1 _____

2 _____

Negativna učinka:

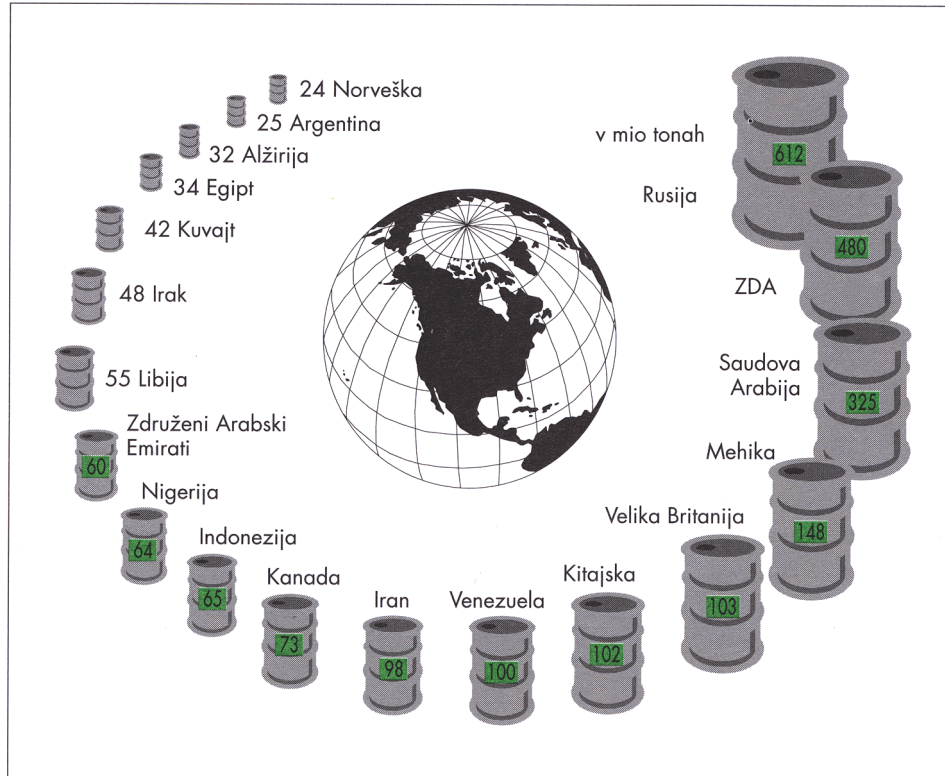
1 _____

2 _____

(2 točki)

19. V Aziji je nekaj razmeroma bogatih držav, ki so se razvile na osnovi nafte. Iz **slike 1**, ki prikazuje sode načrpane nafte, izpišite **največjo** in **najmanjšo proizvajalko nafte v Aziji** (razen Rusije).

Slika 1

(Vir: Kolenc, K., in drugi, 1999: Geografija za 7. razred. Delovni zvezek, str. 53. DZS. Ljubljana)

Največja proizvajalka: _____

Najmanjša proizvajalka: _____

(1 točka)

20. Opišite **dva vzroka**, zakaj je kljub naftnemu bogastvu velik del **prebivalstva** teh držav **reven**.

1 _____

2 _____

(2 točki)

21. V Aziji je tudi veliko kriznih območij. Eno takih predstavlja **izraelsko-arabski spor** oziroma palestinsko vprašanje. Pojasnite **vzrok** za ta spor, opišite **današnje stanje** in na podlagi **dejstev** v **krajšem sestavku predvidite** nadaljnji razvoj palestinskega vprašanja.

Pojasnitev vzroka: _____

Opis današnjega stanja: _____

Predvidevanje razvoja stanja: _____

(3 točke)

C1 – EVROPA

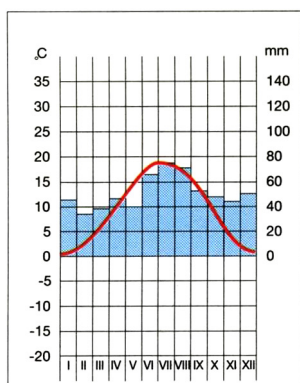
22. Gorovja v levem stolpcu smiselno **povežite** z geološkimi obdobji v desnem, tako da pred vsako gorovje **vpišete** ustrezno **številko** geološkega obdobja njihovega nastanka:

_____ Ardeni	1. starejši paleozoik
_____ Apenini	2. mlajši paleozoik
_____ Alpe	3. kenozoik
_____ Češko rudogorje	

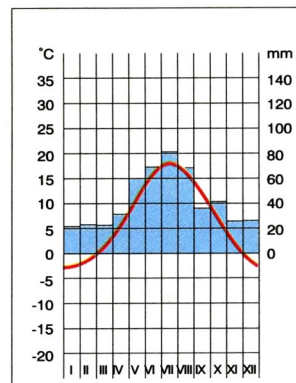
(2 točki)

23. **Klimograma 1 in 2** prikazujeta podnebne značilnosti **Frankfurta** in **Prage**. Pod vsak klimogram vpišite **ime mesta**, katerega podnebne značilnosti prikazuje, in pojasnite svojo odločitev.

Klimogram 1

Klimogram 2

(Vir: Brinovec, S. in drugi, 1998: Geografija Evrope, str. 116. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Pojasnitev: _____

(2 točki)

24. Poimenujte **tip podnebja**, katerega značilnosti prikazujeta **klimograma 1 in 2**.

(1 točka)

25. K **trem** opisom pripišite **DA**, če gre za značilnost pokrajine, ki je v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** označena s črko **A**.

- _____ Odločilno vlogo pri njenem nastanku je imela tektonika.
_____ Odločilno vlogo pri njenem nastanku je imela rečna erozija.
_____ Za pokrajino je značilno vinogradništvo.
_____ Območje je zajela zgodnja industrializacija.
_____ V zadnjem desetletju se močno gospodarsko razvija.

(2 točki)

26. Ob združitvi Nemčije so bile velike **razlike** v **industrijski razvitosti** med pokrajinama, ki sta v **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeni s črkama **B** in **C**. Napišite vzrok za razlike v industrijski razvitosti in dve **razliki** opišite.

Vzrok: _____

Razliki:

1 _____

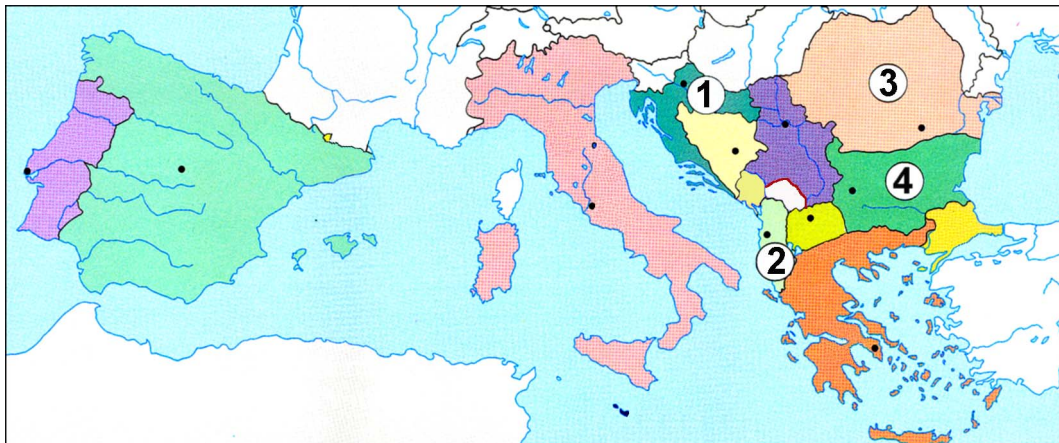
2 _____

(3 točke)

C2 – EVROPA

27. Imenujte **glavna mesta držav Jugovzhodne Evrope**, ki so na **karti 4** označena s številkami od 1 do 4.

Karta 4

(Vir: Senegačnik, J., in drugi, 2000: Spoznavajmo Evropo in Azijo. Delovni zvezek, str. 7. Modrijan. Ljubljana)

Številka	Ime glavnega mesta
1	
2	
3	
4	

(2 točki)

28. Opišite **tri družbenogeografske značilnosti** Jugovzhodne Evrope.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

29. **Priloga 5 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje gostoto prebivalstva v delu Evrope. Opišite glavni **naravnogeografski** vzrok za večjo gostoto na območju **A** in **družbenogeografski** vzrok za večjo gostoto na območju **B**.

Območje A: _____

Območje B: _____

(2 točki)

30. **Priloga 6 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje etnično sestavo prebivalstva v **Bosni in Hercegovini** leta 1995. S pomočjo legende k posamezni številki pripišite ustrezno **etnično skupino**.

1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

31. Opišite vzrok za **narodnostno pestrost Bosne in Hercegovine** ter pojasnite posledico **mednacionalnih trenj** v 90-ih letih prejšnjega stoletja.

Opis vzroka: _____

Pojasnitev posledice: _____

(2 točki)

Prazna stran